

Sollentuna kommun
emilia.kihlstrand@sollentuna.se

2022-03-30
Dnr 2019:5786

Beslut

efter kvalitetsgranskning av stimulerande undervisning för elever i årskurs 4 som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling vid Sollentuna musikklasser i Sollentuna kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Sollentuna musikklasser avseende verksamhetens kvalitet gällande stimulerande undervisning för elever i årskurs 4 som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Syftet med denna kvalitetsgranskning är att granska att undervisningen i årskurs 4 genomförs på ett sådant sätt att elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling bibehåller sitt intresse för skolarbetet och får möjlighet att nå längre. De övergripande frågeställningarna är:

1. I vilken utsträckning arbetar lärare metodiskt vid planering och i undervisning för att ge elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling möjlighet att nå längre?
2. I vilken utsträckning ger skolans ledning stöd för en undervisning som stimulerar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling?

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området. I bilaga 2 finns beskrivet hur granskningen har genomförts. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 3. Granskningen genomförs i 30 skolor, i urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Sollentuna musikklasser i Sollentuna kommun ingår i denna granskning. Skolinspektionen besökte Sollentuna musikklasser den 1-4 februari 2022. Besöket genomfördes av utredarna Lisbeth Ahlqvist, Jan-Erik Lipiäinen och Maria Larsson. Totalt nio intervjuer med elever, lärare, representanter för elevhälsan och rektorn samt sju lektionsobservationer har genomförts.

Beslut:

I granskningen ingår två områden. För varje område bedöms om huvudmannen uppfyller framtagna kvalitetskriterier.

Lärares arbete med planering och undervisning för elever som ligger långt framme i sin kunskapsutveckling

Utifrån framtagna kvalitetskriterier har Skolinspektionens utredning inte visat annat än att verksamheten inom de granskade områdena fungerar väl.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Skolledningens stöd för en undervisning som stimulerar elever som ligger långt framme i sin kunskapsutveckling

Utifrån framtagna kvalitetskriterier har Skolinspektionens utredning inte visat annat än att verksamheten inom de granskade områdena fungerar väl.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Lärares arbete med planering och undervisning för elever som ligger långt framme i sin kunskapsutveckling

Inom denna frågeställning granskas följande fyra områden:

- I vilken utsträckning lärarens *planering av undervisningen* (även) utgår från behoven hos elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.
- I vilken utsträckning läraren ger elever som ligger långt framme i sin kunskapsutveckling *tillräckliga utmaningar*.
- I vilken utsträckning de elever som nått långt/blir klara fort får *stöd för att komma vidare* i sin kunskapsutveckling.
- I vilken utsträckning undervisningen genomsyras av *ändamålsenliga förväntningar* på elevernas förmåga.

Skolinspektionen bedömer att lärare såväl vid planeringen av undervisningen som i genomförandet av undervisningen i hög grad utgår från behoven hos elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande:

Granskningen visar att lärarna i sin planering utgår från de behov som elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling har när de förbereder uppgifter och material. Lärarna beaktar elevernas tidigare prestationer, följer kontinuerligt upp elevernas kunskapsutveckling och reviderar sina planeringar utifrån det. Eleverna som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling får utmanande uppgifter utifrån deras nivå. Undervisningen varierar genom att lärarna använder olika metoder och material och eleverna får möjlighet att bredda och fördjupa sina kunskaper genom olika uppgifter. Elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling får lärarstöd

och återkoppling så att de kan komma vidare i sitt lärande. De får även uppmuntran för sina insatser och lärarna ger dem stöd att få en överblick över arbetet. Lärarna motiverar och ger även eleverna möjlighet att vidga sina vyer genom undervisnings innehåll och uppmärksammar både pojkar och flickor som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Lärarna har adekvata förväntningar på elevernas förmåga, och förväntningarna utgår genomgående från en aktuell bild av elevernas individuella kunnande och förutsättningar, vilket även kommer till uttryck i tilltal och bemötande av eleverna. Undervisningen är fri från uttryck för stereotypa föreställningar kopplade till elevers kön, socioekonomiska bakgrund och migrationsbakgrund och lärarna arbetar med att ge uppmuntran och visa höga förväntningar på elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling och eventuellt saknar stöttning hemifrån.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Lärarnas planering av undervisningen

Granskningen visar att lärarna i sin planering utgår från de behov som elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling har när de förbereder uppgifter och material. Utifrån intervjuer och av uppgifter som Skolinspektionen tagit del av framgår det att lärarna, för att möta elevernas behov, till exempel planerar för en mer avancerad nivå på undervisningen än om de undervisar en annan elevgrupp. Det framgår av samtliga intervjuer med personal på skolan att en stor andel av eleverna ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Detta styrks av nationell statistik som visar att måluppfyllelsen för eleverna i årskurs 6 vid Sollentuna musikklasser läsåret 2020/21 i stort sett var 100 procent i alla ämnen¹¹, samt att det genomsnittliga betygsvärdet i ämnena varierade mellan 15,1 i slöjd och 19,1 i musik, vilket innebär att det genomsnittliga betyget i alla ämnen var betyget C och över. I något ämne planerar lärarna undervisningen på ett sådant sätt att det finns individanpassat material på olika nivåer genom att till exempel använda läroböcker med olika svårighetsgrader eller med mer utmanande eller fördjupande uppgifter. I andra ämnen planerar lärarna undervisningen så att det finns mer öppna uppgifter som eleverna kan göra utifrån sina förutsättningar. I flera ämnen planerar lärarna så att det finns extrauppgifter som ligger i linje med ämnesområdet, om någon elev skulle bli färdig snabbt. Enligt lärarna diskuterar de ofta med kollegor om hur de ska utforma uppgifter som möter alla elevers behov men också hur uppgifterna ska formuleras för att vara utmanande och möta de behov som elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling har.

¹¹ Andel elever i riket som uppnått godkända betyg (A–E) i alla ämnen som de läst, vårterminen 2021 var 74 procent.

Granskningen visar även att lärarna beaktar elevernas tidigare prestationer, kontinuerligt följer upp elevernas kunskapsutveckling samt reviderar sina planeringar utifrån det. Av intervjuer framgår att lärarna på olika sätt får information om elevernas kunskapsutveckling. Lärarna uppger att de får information om elevernas kunskapsnivå, bland annat vid överlämning från årskurs tre, även om det vid dessa tillfällen är större fokus på elever som inte nått målen för utbildningen. På skolan genomför de även screeningar under höstterminen i årskurs 4 eftersom alla elever i årskurs 4 då är nya på skolan. Den information som framkommer av screeningarna säger lärarna är användbar för den fortsatta planeringen. Lärarna har också andra sätt för att ta reda på elevers tidigare prestationer och behov. Ett exempel som lärarna nämner är de "lära-känna-samtal" de har med eleverna i början av årskurs 4 och ett annat sätt är att eleverna får skriva brev till sina lärare. I de individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tar del av vid skolbesöket ges eleverna omdömen i alla ämnen, och det framgår i vissa fall vad eleven kan arbeta med framför allt i ämnena svenska, matematik och engelska för att utmanas och komma vidare i sin kunskapsutveckling. Däremot saknas kommentarer i övriga ämnen i de individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av. Lärarna uttrycker att elever kan utvecklas på olika sätt när de kommer till en ny skola och en ny klass. Lärarna följer därför elevernas kunskapsutveckling kontinuerligt för att uppmärksamma om till exempel planeringen behöver justeras eller om en elev behöver mer utmaningar i undervisningen.

Utmaningar i undervisningen

Granskningen visar att lärarna ger elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling utmanande uppgifter utifrån deras nivå. Av intervjuer och lektionsobservationer framgår att lärarna ger eleverna möjlighet att utvecklas utifrån sina förutsättningar. Det konstateras i alla intervjuer med personal på skolan att undervisningen ligger på en generellt sett avancerad nivå utifrån elevernas årskurs. Det visar sig även vid de lektionsobservationer som Skolinspektionen genomför genom bland annat ett avancerat lektionsinnehåll och utmanande frågor som ställer krav på reflexion. Lärarna bekräftar det genom att säga att de ställer frågor under lektionerna vars syfte är att få eleverna att reflektera och problematisera. Uppgifterna är utmanande och eleverna får uppgifter utan tak som de kan fördjupa sig i. Eleverna uttrycker visserligen att det finns en variation mellan ämnena i hur mycket utmaningar de får, men de säger också att de utmanas varje dag, även om inte allt de gör är utmanande. Några elever konstaterar att de lär sig snabbare nu, och att de lär sig mycket jämfört med vad de tidigare varit vana vid.

Granskningen visar vidare att lärarna medvetet använder många olika metoder och material i undervisningen så att eleverna får möta en variation. Eleverna får även möjlighet till att bredda och fördjupa sina kunskaper genom olika uppgifter. Detta framkommer både genom intervjuer och genom observationer. Eleverna uttrycker

att det är större variation i undervisningen jämfört med hur det varit på deras tidigare skolor. Lärare säger att de försöker entusiasmera eleverna för ämnet och stimulera alla elever så att de tycker undervisningen är rolig. Eleverna berättar att lärarna gör lektionerna roliga till exempel genom att de berättar historier och ställer roliga frågor som ligger på en sådan nivå som gör att eleverna känner sig stolta över att kunna svaret. Lärarna uppger att de varierar undervisningen både genom att använda olika arbetssätt och olika arbetsformer, vilket eleverna håller med om. Lärarna låter eleverna arbeta tillsammans med andra elever i olika konstellationer men även enskilt. I något ämne varieras arbetssättet genom att eleverna får välja redovisningssätt vilket också inverkar på hur de tar sig an arbetsuppgiften. Någon lärare säger att hen utformar lektioner med mycket diskussion, vilket särskilt engagerar de elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling, och att hen också utforskar olika ämnen tillsammans med eleverna för att få eleverna att bredda sina kunskaper. Det framkommer även att lärarna strävar efter att få eleverna att fördjupa sina kunskaper och utveckla sina svar genom att de ställer utmanande frågor på lektionerna. Det finns tillgång till extra uppgifter och material, även om eleverna säger att dessa uppgifter inte alltid är mer utmanande än de ursprungliga uppgifterna. Det framgår även att några elever har läroböcker som är avsedda för en högre årskurs och att materialet nivåanpassas utifrån elevernas förkunskaper och behov, vilket gör att de kan accelerera i sin kunskapsutveckling. Eleverna ger även exempel på berikande och fördjupande extrauppgifter genom att beskriva hur de fått använda kunskaper från två olika arbetsområden och koppla ihop dem, och konstaterar att det var frågor som var utmanande och som de lärde sig mer av.

Lärarstöd för att komma vidare i kunskapsutvecklingen

Av granskningen framkommer att elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling kontinuerligt får lärarstöd och återkoppling så att de kan komma vidare i sitt lärande. Av både observationer och intervjuer framgår att lärarna ger eleverna handledning och stöttning i klassrummet. Någon elev beskriver att lärarna hjälper eleverna genom att ge dem ledtrådar så att elevernas hjärnor själva kan komma fram till svaret. Vid lektionsobservationerna som Skolinspektionen genomför går lärarna runt och stämmer av med alla elever hur det går med de uppgifter som de arbetar med, samt ger eleverna stöttning och ställer frågor som leder arbetet med uppgifterna framåt. En av lärarna beskriver att hen läst elevernas texter inför lektionen och skrivit kommentarer som hen under lektionen gick igenom med eleven för att tydliggöra vad eleven kunde arbeta vidare med. Lärarna uttrycker att den muntliga återkopplingen till elever är viktig eftersom eleverna tar till sig bättre då, men att de sällan hinner ge varje elev personlig återkoppling under lektionerna beroende på att klasserna är stora. Återkopplingen består oftare av skriftlig respons. Eleverna får till exempel återkoppling efter kunskapsdiagnoser, eller skriftlig feedback i sina dokument, så att de kan arbeta vidare och utveckla sina uppgifter. Enligt

eleverna brukar det i återkopplingen framgå vad eleven visat att den kan och vad eleven kan träna vidare på. Elevens kunskapsutveckling tas enligt lärarna även upp vid utvecklingssamtalen då de pratar om vad som kan utvecklas och i några av de individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av framgår det vad eleven kan utveckla i vissa ämnen, men inte i alla.

Granskningen visar vidare att lärarna aktivt och medvetet uppmuntrar och bekräftar elevernas insatser och ger dem stöd att få en överblick över arbetet. Det framkommer även att läraren stöttar och motiverar elever att vidga sina vyer genom det undervisningsinnehåll som läraren presenterar. Detta framkommer både vid lektionsobservationer och vid intervjuer. Enligt eleverna säger lärarna inte "det här borde du kunna" utan ger eleverna beröm för sina insatser, vilket även bekräftas vid de lektionsobservationer som Skolinspektionen genomför. Vid lektionsobservationerna får Skolinspektionen även se exempel på att lärare ställer frågor som utmanar elever att använda det de redan kan och reflektera över det. Även om elever missuppfattat uppgiften och gjort på ett annat sätt än det som var tänkt ger läraren en positiv kommentar. Enligt rektorn pratar lärarna mycket med eleverna om studieteknik och hur man lär sig. Lärarna uppger att de även ger elever exempel på olika sätt att lösa uppgifter och att de förklarar vilka kvaliteter de olika lösningarna visar, för att eleverna ska förstå hur de kan utveckla sina svar, och att de ger eleverna redskap att komma vidare i sin kunskapsinhämtning.

Granskningen visar att lärarna uppmärksammar både pojkar och flickor som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Vid intervju uppger lärarna att de uppmuntrar alla oavsett kön och menar att det inte finns några skillnader på pojkar och flickor i undervisningen eller i prestationer, och att de behandlar eleverna som individer. Det framkommer inte heller några skillnader i hur lärare uppmärksammar och stöttar elever vid Skolinspektionens lektionsobservationer.

Ändamålsenliga förväntningar

Granskningen visar att lärarnas förväntningar genomgående utgår från en aktuell bild av elevernas individuella kunnande och förutsättningar. Det framgår av intervju med rektorn att de på skolan har höga förväntningar på eleverna och att eleverna vet att lärarna har höga förväntningar. Eleverna känner att lärarna förväntar sig att de ska prestera bra vilket lärarna uppger bekräftar eleverna och ger dem självförtroende. Lärarna kommenterar att det bland eleverna finns en uppfattning om att det är positivt att anstränga sig för att få bra resultat. De konstaterar att eleverna har sökt sig till skolan och att de är studiemotiverade. Lärarna utgår från elevernas individuella kunnande och förutsättningar och de skaffar sig en bild av vad eleverna kan när de tagit emot eleverna vid skolan. Lärarna uppger att de sedan själva i undervisningen och i samtal med eleverna skaffar sig en kompletterande

bild av elevernas kunskapsutveckling. Genom att till exempel ställa frågor får de mer information om vad eleven kan och vad eleven behöver träna mer. Någon lärare ger som exempel att det finns elever som ligger långt fram i matematik men som inte kan klockan, vilket behöver uppmärksammas så att eleven får möjlighet att lära sig det. De elever som redan kan något behöver inte arbeta med det igen.

Granskningen visar vidare att lärarna har adekvata förväntningar på elevernas förmåga vilket kommer till uttryck i tilltal och bemötande av eleverna. Av intervjuer och observationer framkommer att det finns en öppen klassrumskultur. Eleverna är delaktiga i undervisningen och lärarna vill att alla ska komma till tals. Rektor och biträdande rektor uppger att de på skolan är bra på att bygga relationer mellan elever och personal och att de är bra på att lyssna på och ta till sig elevernas åsikter. Skolan genomsyras av ett positivt klimat vilket gör att eleverna känner sig trygga. Det finns en öppenhet som gör att eleverna kan gå till bland annat rektorn och framföra sina åsikter och även bidra till att hitta lösningar. Eftersom det är en skola med musikprofil är eleverna vana att uppträda inför varandra, och genom det är eleverna vana vid att ge positiv respons på varandras prestationer.

Vidare visar granskningen att lärarna uppmuntrar och ger stöd till elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling och eventuellt saknar stöd hemifrån. Det framkommer även att lärares undervisning är fri från uttryck för stereotypa föreställningar kopplade till elevers kön, socioekonomiska bakgrund och migrationsbakgrund. Det framkommer vid intervjuer att det är få elever som saknar uppmuntran hemifrån, vilket kopplas till att vårdnadshavare aktivt ansöker om att få plats för sitt barn vid skolan. Detta gör att det finns ett starkt föräldraengagemang och att vårdnadshavarna är engagerade och uppmuntrar sina barn även när det gäller kunskapsutvecklingen. Elevsammansättningen är relativt homogen vilket bekräftas av nationell statistik för 2020 som visar att 93 procent av föräldrarna har eftergymnasial utbildning (jämfört med riket där genomsnittet är 61 procent) och att 14 procent av eleverna har utländsk bakgrund (jämfört med riket där genomsnittet är 26 procent). Enligt lärarna kan det snarare vara så att de ibland behöver dämpa vårdnadshavares förväntningar för att lägga kraven på eleverna på en realistisk nivå. Eftersom det enbart är få elever som inte har stöttning hemifrån finns det möjligheter för skolpersonal att kompensera med stöd och möta deras behov i undervisningen. Vid Skolinspektionens lektionsobservationer uppmärksammar lärarna alla elever, oavsett kön och bakgrund, och ställer frågor även till de elever som inte självmant räcker upp handen. Lärarna bemöter alla elever med ett positivt tilltal och utifrån de individuella behov som eleverna har.

Skolledningens stöd för en undervisning som stimulerar elever som ligger långt framme i sin kunskapsutveckling

Inom denna frågeställning granskas följande tre områden:

- I vilken utsträckning skolans uppföljning av resultat ger underlag för genomförande och utveckling av undervisning som stimulerar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.
- I vilken utsträckning rektorn genom sin organisation skapar reella möjligheter för elevhälsa och lärare att samverka kring undervisning som stimulerar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.
- I vilken utsträckning rektorn genom sin organisation skapar reella möjligheter för lärare att – tillsammans eller på egen hand – genomföra och utveckla en undervisning som möter elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.

Skolinspektionen bedömer att skolans ledning ger gott stöd för en undervisning för en undervisning som stimulerar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande:

Granskningen visar att elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling synliggörs i uppföljningar och att eventuella könsskillnader analyseras vilket ger ett underlag som används för att utveckla undervisningen. Den aktuella elevgruppen betraktas inte som en självgående grupp men prioriteras inte heller i lika hög utsträckning som elever som riskerar att inte nå kunskapskraven. Det finns upparbetade rutiner och arbetssätt för hur elevhälsans kompetenser kan bistå lärarna i att genomföra och utveckla undervisningen, även om behoven av denna stöttning oftast gäller elever som riskerar att inte nå kunskapskraven och inte elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Elevhälsan har dock möjlighet att arbeta tillsammans med lärarna för att utveckla undervisningen även för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling särskilt om behov finns. På skolan arbetar man kontinuerligt för att utveckla strategier och metoder för att undervisningen ska gynna elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling men det saknas en gemensam handlingsplan och rutiner. Det finns en organisation för att implementera ny kunskap i undervisningen som kan handla om den aktuella elevgruppen. Lärarna har reella möjligheter att på olika sätt arbeta för att utveckla undervisningen för

dessa elever och det sker även genom samverkan och erfarenhetsutbyte med andra skolor.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet, men vill i detta sammanhang påtala vikten av att rektorn fortsatt synliggör det arbete som redan görs för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling i syfte att sprida goda exempel och utveckla undervisningen ytterligare.

Uppföljning av resultat

Granskningen visar att elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling synliggörs i uppföljningar och att eventuella könsskillnader analyseras, även om elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling inte prioriteras i lika hög utsträckning som elever som riskerar att inte nå kunskapskraven. Av intervjuer framgår att rektorn följer upp resultat kontinuerligt både på gruppnivå och individuellt. Rektorn, tillsammans med elevhälsan och lärare, analyserar resultat på klass-, årskurs- och skolnivå och om det är skillnad mellan flickors och pojkars resultat. Lärarna bedömer om elever når inte ännu en godtagbar kunskapsnivå, når en godtagbar kunskapsnivå eller når mer än godtagbar kunskapsnivå och detta utgör ett underlag för rektorn vid resultatuppföljningen. Även elevhälsan och lärarna är involverade i analysen av resultaten och de diskuterar vad utfallet beror på och kopplar det till hur undervisningen genomförts. Varje elevs kunskapsutveckling följs upp vid de klasskonferenser som genomförs två gånger per år även om fokus vid dessa konferenser i huvudsak riktas mot de elever som riskerar att inte nå kunskapskraven. Uppföljningen innebär ändå att resultat för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling lyfts genom att man synliggör progressionen för dessa elever. Lärarna gör prognoser för elevernas utveckling och jämför med det faktiska utfallet, för att kunna följa elevernas kunskapsutveckling. Utifrån det som framkommer vid analyserna av resultaten sätts mål upp för nästa läsår. Av de individuella utvecklingsplanerna och omdömesblanketterna i årskurs 4 som Skolinspektionen fått tillgång till framgår att eleverna som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling visserligen bedömts nå mer än godtagbar kunskapsnivå i några ämnen, men att de i andra bedömts nå en godtagbar kunskapsnivå. Enligt biträdande rektor och elevhälsan finns en försiktighet i hur bedömningarna gjorts, framför allt beroende på att lärarna inte undervisat eleverna så länge och vill vara säkra på sin bedömning. Detta påverkar dock inte undervisningen som eleverna får säger biträdande rektor som även resonerat med lärare om hur bedömningen sker. Det framkommer också i intervjuerna att flickors och pojkars resultat kan skilja sig åt, men hur mycket det skiljer sig varierar från år till år. Majoriteten av skolans elever är flickor, vilket gör att det är svårt att dra paralleller till eventuella skillnader i resultaten mellan könen, men på skolan diskuterar man eventuella könsskillnader, även om de inte ser skillnader som de behöver analysera vidare. De är då det funnits större skillnader i resultaten mellan könen har skolledningen fördjupat analysen för att se vilka orsaker som finns.

Det framkommer även av granskningen att uppföljningen av skolans resultat används för att utveckla undervisningen, även för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Av alla intervjuer med personal på skolan och inskickat material framgår att skolan arbetar med att utveckla undervisningen. Det genomförs genom att lärarna till exempel observerar varandras lektioner och att man i grupper diskuterar hur lektioner och lektionsmoment kan utvecklas med utgångspunkt från de behov som finns i elevgruppen. Detta arbete leds av utvecklingsgruppen där rektorer, biträdande rektor och förstelärarna ingår. Även om det inte finns ett uttalat fokus på elevgruppen som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling vid utvecklingsarbetet så lyfts elevgruppens behov kontinuerligt eftersom det vid skolan finns många elever som når mer än en godtagbar kunskapsnivå. Det ses som självklart, utifrån elevsammansättningen på skolan, att alla elever ska nå så långt som möjligt. Enligt elevhälsan diskuteras de mål som satts upp vid uppföljning av skolans resultat när de arbetar med att utveckla undervisningen. Det har tidigare funnits mål som fokuserat på elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling, och att utmana dem i undervisningen.

Stöd för elevhälsan att samverka med lärarna

Granskningen visar att det finns upparbetade rutiner och arbetssätt för hur elevhälsans kompetenser kan bistå lärarna i att genomföra och utveckla undervisningen, även om fokus för elevhälsans insatser oftast inte ligger på de elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Elevhälsan har reella möjligheter att arbeta tillsammans med lärarna för att utveckla undervisningen även för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling när behov finns. Av intervjuer framkommer att det finns ett samarbete mellan lärare och elevhälsan. Elevhälsan samverkar med lärarna kring de elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling och som, av någon anledning, är i behov av stöd. Någon lärare uppger även att de fått stöd av speciallärare med att lägga upp arbetsområden så att de ska passa även för elever som ligger långt fram. Elevhälsan kopplas dock oftast in om det är något som inte fungerar, och framför allt om det gäller elever som riskerar att inte nå målen. Elevhälsan har även genomfört en föreläsning om understimulerade elever. Elevhälsan deltar på klasskonferenser som genomförs två gånger per år och speciallärare, skolsköterska och biträdande rektor deltar på arbetslagsmöten varannan vecka då de diskuterar elevärenden. Vid dessa möten kan även frågor som rör elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling lyftas. Speciallärarna deltar även i det utvecklingsarbete kring undervisning som sker på skolan. De deltar även på lektioner vilket ger möjligheter att observera undervisningen, och utifrån det kan de stötta och vägleda lärarna. Detta kan leda till att de diskuterar, ifrågasätter och utmanar lärarna i hur undervisningen bedrivs.

Stöd för lärare i arbetet med undervisningen

Granskningen visar att man på skolan kontinuerligt arbetar för att utveckla strategier och metoder för att undervisningen ska gynna även för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling men att det saknas en gemensam handlingsplan och rutiner för genomförandet av undervisningen för dessa elever. Det finns en organisation för att implementera ny kunskap i undervisningen som omfattar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Av intervjuer och inskickat material framkommer att rektorn har avsatt tid för utvecklingsinsatser och att dessa genomförs kontinuerligt. Varje nytt läsår inleds med att rektorerna har grupputvecklingssamtal med lärarna då de diskuterar hur lärarna föregående läsår utvecklade sin undervisning och hur de ska fortsätta arbetet det kommande läsåret. Under läsåret genomförs kontinuerligt ämnesmöten i alla ämnen. Vid dessa möten ligger fokus på att utveckla undervisningen för alla elever, inklusive elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling, även om det inte finns något särskilt fokus på dessa elever. Detta sker genom att lärarna delar med sig av sina planeringar och diskuterar hur de ska göra för att utveckla undervisningen och möta de behov som finns i elevgrupperna. Lärarna besöker dessutom varandras lektioner och för därefter diskussioner om hur undervisningen kan förbättras. Enligt lärare så diskuterar de ofta med sina kollegor hur de ska göra för att till exempel bredda uppgifterna för att de ska möta de behov som elever som ligger långt fram har, och att diskussionerna förs vid de möten som de har när det gäller utvecklingsarbetet, arbetslagsmöten och i ämnesgrupper, men framför allt i det dagliga arbetet. Även vid medarbetarsamtal tar biträdande rektor upp till exempel hur pedagogerna arbetar för att elevernas lärande ska stimuleras, om uppgifter kan lösas med olika komplexitet och om det finns en variation i uppgifterna och vid de lektionsobservationer som biträdande rektor gjort. I ämnet matematik bedrivs undervisningen av två lärare per klass vilket ger dessa lärare möjlighet att tillsammans utveckla och organisera undervisningen så att den möter de behov som finns i respektive klass. Tidigare har det funnits möjlighet för elever från olika skolor i kommunen och som ligger långt fram i matematik att få undervisning på en mer avancerad nivå, men i och med pandemin har detta arbete pausats. I kommunen finns en handlingsplan för särskilt begåvade barn och elever. Rektorn säger att hen använt denna plan vid ett tillfälle, och att personalen på skolan diskuterade handlingsplanen när den kom och att lärarna då fick information om dess innehåll. Av intervjuerna framkommer att förstelärarna känner till att planen finns men att de inte diskuterat den under de senaste åren, och att de ser behov av att påminna sig om innehållet i den. I alla intervjuer framkommer att lärarna arbetar för att utveckla undervisningen för alla elever och att undervisningen utgår från de elevgrupper som de har.

Av granskningen framkommer även att lärarna har reella möjligheter att på olika sätt arbeta för att utveckla undervisningen för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Det framkommer även att det finns samverkan och erfarenhetsutbyte med andra skolor. Av intervjuer och inskickat material framgår att det finns tid avsatt

genom formella mötesstrukturer för att diskutera undervisning, och att detta inbegriper elever som ligger långt fram trots att fokus ofta ligger på de elever som behöver stöd att nå kunskapskraven. Lärarna säger dock att de flesta diskussioner med fokus på elever som ligger långt fram sker i arbetsrummet, men att det förekommer att diskussionerna även förs på ämnesmöten. Enligt rektorn så schemaläggs gemensam planering. Lärarna på skolan möter ämneskollegor som undervisar på grannskolan, som de delar lokaler med. Dessa möten genomförs ett par gånger per termin. Därutöver sker även kommunövergripande ämnesmöten fem gånger per läsår och dessa leds av förstelärare och rektorer. Rektorn beskriver att de haft olika teman på dessa träffar och att de diskuterat bland annat utmanande uppgifter.

På Skolinspektionens vägnar

X Anna Sundman Marknäs

Beslutsfattare

Signerat av: Anna Sundman Marknäs

X Maria Larsson

Föredragande

Signerat av: Maria Larsson

I handläggningen av ärendet har även utredare Lisbeth Ahlqvist och utredare Jan-Erik Lipiäinen deltagit.

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter

Granskningen av Sollentuna musikklasser genomfördes den 1, 2 och 4 februari 2022 av Lisbeth Ahlqvist, Jan-Erik Lipiäinen och Maria Larsson.

Sollentuna musikklasser är en kommunal grundskola med undervisning i årskurserna 4-9. Skolans 411 elever kommer från hela Sollentuna kommun men även från närliggande kommuner. Hela skolan omfattas av musikprofil och eleverna ansöker till skolan genom antagningsprov. Skolan tar årligen emot 64 elever i årskurs 4 och de delas in i två klasser, 32 elever i varje. Verksamheten består av två pedagogiska arbetslag, ett för årskurs 4-6 och ett för årskurs 7-9. Alla lärare som undervisar i årskurs 4 är legitimerade och behöriga i de ämnen de undervisar. Skolan leds av en rektor och en biträdande rektor, vilken har ansvar för arbetet i årskurserna 4-6.

Bilaga 2: Underlag för bedömning tematisk kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 8 lektionsobservationer
- 4 gruppintervjuer med elever
- En gruppintervju med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Bilaga 3: Författningsstöd

Skollagen

1 kap. 4 §

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 221) framgår att i detta ligger att skolan har ett kompensatoriskt uppdrag beträffande de barn och elever som har sämre förutsättningar. Skolan ska också ge varje flicka och pojke lika möjlighet att utveckla sin fulla potential som människor.

2 kap. 25 §

Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 276) framgår att skolan har ett ansvar för att skapa en god lärandemiljö för elevernas kunskapsutveckling och att en utgångspunkt är att lärande och hälsa på många sätt påverkas av samma faktorer. Vidare framgår att arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper.

3 kap. 2 §

Alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling, för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav eller kravnivåer som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 285) förtydligas att alla elever, även de som utvecklas snabbt, har rätt att få stimulans och utmaningar i skolarbetet. Även elever som lätt når kunskapskraven eller har speciella talanger har rätt att få en individanpassad undervisning och uppmuntran att nå ännu längre i sin kunskapsutveckling.

2011 års läroplan för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet

1 Skolans värdegrund och uppdrag

En likvärdig utbildning

I grundskolans läroplan anges att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper.

Skolans uppdrag

Vidare är skolans uppdrag att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Eleven ska i skolan möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Skolan verkar i en omgivning med många kunskapskällor. Strävan ska vara att skapa de bästa samlade betingelserna för elevernas bildning, tänkande och kunskapsutveckling.

2 Övergripande mål och riktlinjer

2.2 Kunskaper

Av läroplanen framgår även att skolan ska bidra till elevernas harmoniska utveckling. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet. Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Läraren ska bland annat ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande; stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan; organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga samt får möjligheter till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang. Alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande.

2.8 Rektorns ansvar

Vidare framgår av läroplanen att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisningens och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna bland annat får den

ledning och stimulans som de behöver och att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och lära av varandra för att utveckla utbildningen.